

U V O D

Krivična djela protiv braka i porodice svrstavamo u posebni dio krivičnog prava. Krivično djelo može se posmatrati sa gledišta kaznene politike određene društvene zajednice. U tom smislu pojam krivičnog djela određuje se prema političkim razlozima zbog kojih se jedna djelatnost čovjeka smatra opasnom za određeno društvo. Krivično djelo je protivpravno djelo koje je u zakonu određeno kao krivično djelo, čiji su elementi određeni zakonom i za koje je zakonom predviđena krivična sankcija. Ono se sastoji od četiri osnovna opšta elementa; radnja, protivpravnost, opasnost i krivica.

Krivična djela iz ove glave spadaju u tzv. vlastoručna krivična djela, pa njihov izvršitelj u pravilu može biti samo određena osoba. Takav slučaj je npr. kod dvobračnosti, omogućavanja sklapanja nedozvoljenog braka, zlostavljanja i zapuštanja djeteta ili maloljetnika, povrede porodičnih obaveza, izbjegavanja izdržavanja, itd. Sva krivična djela iz ove glave mogu se učiniti samo s umišljajem. Kod nekih krivičnih djela pored umišljaja traži se i postojanje koristoljubive namjere, kao što je to kod izvanbračne zajednice s mlađim maloljetnikom iz člana 3. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i kod zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetnika iz člana 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Kod nekih krivičnih djela iz ove glave, kojima se štite zavisni članovi obitelji, pri izricanju uvjetne osude posebno je propisana mogućnost da se učinitelju kao uvjet postavi izvršavanje obaveze zbrinjavanja, odgoja i izdržavanja kod krivičnog djela povrede porodičnih obaveza i kod izbjegavanja izdržavanja. Zakonski propisi ovih krivičnih djela se utvrđuju prema njihovom određenju u porodičnom pravu.

Ova glava sadrži ukupno jedanaest krivičnih djela. Prema užem unutargrupnom objektu krivičnopravne zaštite sva krivična djela iz ove glave mogu se podijeliti na ona protiv braka, a to su dvobračnost i omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka, na djela protiv porodice, gdje spadaju promjena porodičnog stanja, povreda porodičnih obaveza, nasilje u porodici i izbjegavanje izdržavanja, i na krivična djela protiv mladeži, gdje spadaju izvanbračna zajednica sa mlađim maloljetnikom, oduzimanje djeteta ili maloljetnika, zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetnika, napuštanje djeteta, te sprečavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika.